

A large crowd of people, seen from an aerial perspective, is arranged in a circular formation on a white surface. The people are dressed in various colorful clothing, creating a mosaic effect. The overall shape of the crowd is a circle, with a smaller circle in the center, mimicking the design of the European Union flag. The text 'EU-DEMOCRATIE IN ACTIE' is superimposed over the center of the crowd.

EU-DEMOCRATIE IN ACTIE

Geef uw mening met het
Europees burgerinitiatief



Europees
burger-
initiatief

INLEIDING	1
UNIT 1: KORTE INLEIDING TOT DE EUROPESE UNIE	3
UNIT 2: DEMOCRATIE IN DE EUROPESE UNIE	11
UNIT 3: HET EUROPEES BURGERINITIATIEF	17
UNIT 4: EEN EUROPEES BURGERINITIATIEF ONTWIKKELEN EN PROMOTEN	21
AFSLUITENDE TOETS	25
ANTWOORDSLEUTEL AFSLUITENDE TOETS	27
FACTSHEET VERDRAGEN VAN DE EUROPESE UNIE	28
ACTIEGEBIEDEN VAN DE EU (EEN SELECTIE)	31
DE EU-WETGEVINGSPROCEDURE	32

Inleiding

Het doel van deze onderwijsmodule is studenten bekend maken met het onderwerp van democratische deelname aan de Europese Unie en hen uit te rusten met de kennis en vaardigheden die hen in staat stellen hun rechten als EU-burgers uit te oefenen. Als onderdeel van deze verkenningstocht richt de module zich op het Europees burgerinitiatief. Aan het einde van de module hebben studenten een duidelijk idee van het doel van het initiatief, hoe het werkt, hoe het past binnen de bredere context van democratie in de Europese Unie en hoe zij het kunnen gebruiken om veranderingen in hun eigen wereld teweeg te brengen.

Wat is het Europees burgerinitiatief?

Het Europees burgerinitiatief stelt EU-burgers in staat het beleid in de EU te beïnvloeden door onderwerpen op de Europese agenda te plaatsen die voor hen van het grootste belang zijn. Een burgerinitiatief brengt mensen uit verschillende EU-landen samen om handtekeningen te verzamelen en de Europese Commissie op te roepen wetsvoorstellen in te dienen in gebieden waar de Commissie handelingsbevoegdheid heeft. Het is een manier om een politiek debat van onderaf te starten en om bewustzijn te creëren voor gemeenschappelijke kwesties die mensen over de grenzen samenbrengen. Het hulpmiddel werd in 2012 geïntroduceerd en werpt nu zijn vruchten af, want inmiddels hebben verschillende initiatieven al geleid tot concrete wetsvoorstellen door de Europese Commissie.

Waarom zouden studenten meer moeten leren over democratische deelname aan de EU met een focus op het Europees burgerinitiatief?

In een gezonde en goed functionerende democratie hebben burgers recht op vrije meningsuiting. Ze kunnen hun stemrechten op effectieve wijze uitoefenen, deelnemen aan het publieke debat en daarmee hun eigen toekomst bepalen. Deze zwaar bevochten rechten vormen de basis van elke democratie en zijn de kern van de Europese Unie. (Bron: Europese Commissie)

Democratie is één van de kernwaarden waarop de Europese Unie is gebouwd. Democratie kan echter niet als vanzelfsprekend worden beschouwd. Het moet actief worden gekoesterd; burgers moeten actief deelnemen aan de democratische processen die tot hun beschikking staan. Om dit te kunnen doen, moeten zij deze processen begrijpen. Hoewel de meeste studenten zich waarschijnlijk wel bewust zijn van het feit dat er verkiezingen voor leden van het Europees Parlement worden gehouden, is het belangrijk dat zij ook weten dat zij eveneens verandering kunnen bewerkstelligen over onderwerpen waarover zij gepassioneerd zijn via andere hulpmiddelen, zoals het Europees burgerinitiatief, een belangrijk recht in de EU dat door het Verdrag van Lissabon in 2009 werd geïntroduceerd.

Het Europees burgerinitiatief heeft een samenwerkend karakter, omdat het burgers niet alleen met gelijkgestemde mensen in hun eigen land laat werken, maar ook vereist dat zij steun vinden bij verschillende lidstaten. Daarom betekent meer leren over het Europees burgerinitiatief ook een les in samenwerking, organisatie, overtuigingskracht en doorzettingsvermogen.

Waaruit bestaat de onderwijsmodule?

De module bestaat uit vier thematische units, elk met een andere focus en variërend van meer algemene informatie over de Europese Unie tot specifieke informatie en activiteiten die zijn gerelateerd aan het Europees burgerinitiatief, en is als volgt opgebouwd:

- 1) Korte inleiding tot de Europese Unie
- 2) Democratie in de Europese Unie
- 3) Het Europees burgerinitiatief
- 4) Een Europees burgerinitiatief ontwikkelen en promoten

De module is samengesteld uit de volgende materialen:

- Een lerarenpakket voor de leraar, inclusief instructies voor elke les, een antwoordsleutel en extra informatie en links voor het verrichten van meer onderzoek.
- Een studentenpakket voor gebruik in de klas en voor het maken van huiswerk in de vorm van zowel evaluatie als het verrichten van meer onderzoek. Er worden links verstrekt naar relevante internetsites in alle officiële EU-talen.
- PowerPoint-presentaties voor gebruik in de klas met tekst en video (optioneel).
- Links naar videobestanden. Alle video's in de module zijn beschikbaar in alle officiële EU-talen.
- Een factsheet voor verder onderzoek naar de geschiedenis van de Europese Unie.
- Een factsheet over de actiegebieden van de EU.
- Een afsluitende toets.

Hoe moet de module worden onderwezen?

De module is ontworpen voor flexibel gebruik. De module is weliswaar onderverdeeld in vier thematische units, maar u kunt de materialen vrijelijk aanpassen aan de context van uw onderwijs (grootte van de klas, uitrusting, beschikbare uren, enz.). De extra informatiesecties in het Lesplan zijn uitsluitend bedoeld ter referentie. Onderzoeksactiviteiten kunnen als huiswerk worden meegegeven of in de les worden gedaan als de tijd en de apparatuur dat toelaten.

Als de tijd beperkt is, kan de basisinformatie in vier lessen worden behandeld. Als er meer tijd beschikbaar is, zijn er nog veel andere gebieden die verder onderzocht en besproken kunnen worden of die de basis kunnen vormen voor projectwerk. Een optionele activiteit op projectbasis is terug te vinden aan het einde van elke module.

Welke methodologische benaderingen worden in de module gebruikt?

Het materiaal is zodanig ontworpen dat er verschillende benaderingen voor het onderwijzen/leren mogelijk zijn:

- Directe presentatie
- Groepsdiscussie
- Groepsactiviteiten
- Projectwerk
- Individuele studie
- Onderzoeksactiviteiten
- Probleemoplossing
- Rollenspel
- Filmen

Maar het staat u vrij om een andere benadering toe te passen als u denkt dat deze beter is voor uw studenten om de informatie in de verschillende units te begrijpen en te onthouden.

Terminologie

Ondanks alle inspanningen om het gebruik van specialistische termen tot een minimum te beperken, moeten bepaalde concepten worden opgenomen om besproken te worden. Hulp met de termen die door de Europese Unie worden gebruikt, is hier te vinden: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html?locale=nl>. U kunt de officiële taal van uw voorkeur selecteren.

UNIT 1: Korte inleiding tot de Europese Unie

LESPLAN

DOELSTELLINGEN:

- De waarden van de EU identificeren
- Het Schengengebied en de Europese interne markt introduceren
- Actiegebieden van de EU identificeren

STUDENTEN LEREN:

- Hoe de EU in algemene termen van invloed is op hun levens
- Dat de EU specifieke bevoegdheidsgebieden heeft die invloed hebben op hun dagelijks leven

STUDENTEN OEFENEN:

- Onderzoeksvaardigheden
- De Europa-website gebruiken
- Bespreken/delen van informatie

BENODIGDE MATERIALEN:

- Unit 1 PowerPoint
- Video's 1-3

Lesstappen

WAT WETEN WE OVER DE EU?



- 1) Schrijf de letters 'EU' op het bord. Vraag de studenten om woorden of korte zinnen te noemen die zij associëren met de EU. Schrijf deze op het bord om een woordwolk te vormen. Dit kan ook met een app als Mentimeter worden gedaan (optioneel).
- 2) Moedig de klas aan om een paar minuten na te denken over de woorden of korte zinnen die zijn genoemd, bv. is het gevoel over het algemeen positief/negatief? Waarmee associëren studenten de EU?

EEN KORTE INLEIDING TOT DE EU



- 3) Speel video 1 af (**PowerPoint-slide 2**). In de video worden belangrijke successen van de Europese Unie getoond. Vraag de studenten of zij deze herkennen/verder kunnen uitwerken.

Voorbeelden: Solidarity Corps (jonge mensen die gemeenschappen helpen); vluchtelingen; democratie; solidariteit (Charlie Hebdo); Noble Peace Prize; vorming van de Europese Unie; hereniging van Duitsland; het Verdrag van Rome (1957) ter oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

- 4) Leg uit dat de Europese Unie is opgericht op basis van een aantal verdragen waar alle lidlanden zich aan houden. Deze definiëren de doelstellingen en waarden die alle leden onderschrijven, evenals de gebieden waarin de Europese Unie kan handelen. Verwijs studenten naar pagina 26 in hun **Leerlingenpakket**. Hier staat nuttige informatie voor het huiswerk van studenten of kan desgewenst worden gebruikt als onderwerp van een aparte les.

EU-WAARDEN



- 5) Speel video 2 af (**PowerPoint-slide 3**). In de video worden de zes waarden van de Europese Unie uiteengezet.

'De Unie is gegrondvest op de waarden respect voor menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, naleving van de rechtsorde en respect voor mensenrechten, waaronder het recht van personen die tot een minderheid behoren. Deze waarden hebben alle lidstaten gemeen in een samenleving waarin verscheidenheid, non-discriminatie, tolerantie, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijkheid tussen man en vrouw prevaleren.'

Artikel 2 van het Verdrag van Lissabon



- 6) Laat **PowerPoint-slide 4** zien. Als u geen PowerPoint gebruikt, verwijst de studenten dan door naar pagina 1 van hun **Leerlingenpakket**.
- 7) Leg uit dat de EU 6 kernwaarden heeft die alle EU-beleidsregels en -acties onderbouwen.
- 8) Gebruik de zes waarden op de PowerPoint-slide of schrijf het volgende op het bord:
- Menselijke waardigheid
 - Vrijheid
 - Democratie
 - Gelijkheid
 - Naleving van de rechtsorde
 - Mensenrechten



Verwijs de klas naar pagina 1 van hun **Leerlingenpakket**. Deel de klas vervolgens op in kleine groepen. Vraag elke groep om de waarden te rangschikken op volgorde van belangrijkheid voor hen. Hierbij moeten ze hun standpunt kunnen motiveren en de waarde definiëren. Gebruik de onderstaande aantekeningen om hierbij te helpen. Er is geen 'juiste' volgorde.

DE KERNWAARDEN VAN DE EUROPESE UNIE

MENSELIJKE WAARDIGHEID

Het concept van menselijke waardigheid is de overtuiging dat alle mensen van een speciale waarde zijn die uitsluitend is verbonden met hun menselijkheid. Dit heeft niets te maken met hun sociale klasse, ras, geslacht, religie, capaciteiten of enige andere factor dan het feit dat ze mens zijn.

Menselijke waardigheid rechtvaardigt mensenrechten. Wanneer mensen verdeeld zijn en een waarde krijgen op basis van bepaalde kenmerken, zoals sociale klasse, geslacht, religie, enzovoort, zorgt dit voor ongelijke samenlevingen waarin discriminatie welig tiert. Mensen aan wie een hogere waarde wordt toegekend, krijgen een voorkeursbehandeling. Iedereen die niet binnen die bevoorrechte categorie valt, kan in de steek worden gelaten of onderdrukt.

VRIJHEID

Bewegingsvrijheid geeft burgers het recht om zich vrijelijk door de Unie te verplaatsen en te wonen. Individuele vrijheden, zoals respect voor het privéleven, vrijheid van gedachte, religie, vergadering, uitdrukking en informatie, worden beschermd door het EU-Handvest van de grondrechten.

DEMOCRATIE

De EU functioneert op basis van een representatieve en participerende democratie. Een Europees burger zijn, betekent het kunnen uitoefenen van politieke rechten. Elke volwassen EU-burger heeft het recht zich aan te melden als kandidaat en te stemmen in verkiezingen voor het Europees Parlement. EU-burgers hebben het recht zich aan te melden als kandidaat en te stemmen in hun vestigingsland of in hun land van herkomst. Burgers kunnen ook invloed uitoefenen op het EU-beleid door middel van hulpmiddelen als het Europees burgerinitiatief.

GELIJKHEID

Gelijkheid gaat over rechtsgelijkheid voor alle burgers. Het principe van gelijkheid tussen man en vrouw onderbouwt alle Europese beleidsregels en vormt de basis voor Europese integratie. Dit is op alle gebieden van toepassing. Het principe van gelijke beloning voor gelijke of gelijkwaardige arbeid werd opgenomen als onderdeel van het Verdrag van Rome in 1957.

NALEVING VAN DE RECHTSORDE

De EU is gebaseerd op naleving van de rechtsorde. Alles dat de EU doet, is gestoeld op verdragen die vrijwillig en democratisch zijn overeengekomen door de EU-landen. De wet en het recht worden gehandhaafd door een onafhankelijke rechterlijke macht. De EU-landen hebben de uiteindelijke rechtsbevoegdheid toegekend aan het Europese Hof van Justitie en alle gedane uitspraken moeten door iedereen gerespecteerd worden.

MENSENRECHTEN

Mensenrechten worden beschermd door het EU-Handvest van de grondrechten. Hierin wordt het recht om vrij te zijn van discriminatie op basis van gender, ras of etnische afkomst, religie of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid beschreven, evenals het recht op de bescherming van persoonsgegevens en het recht op toegang tot de rechter.



- 9) Groepen worden uitgenodigd om hun belangrijkste keuzes te delen en te motiveren met de klas. Geef elke groep de tijd om de ideeën kort te presenteren en plan daarna een aantal minuten in voor een groepsdiscussie.

HET SCHENGENGEBIED



- 10) Vraag studenten welke (indien van toepassing) lidstaten van de Europese Unie zij hebben bezocht en vraag vervolgens of zij ook landen buiten de Unie hebben bezocht. Vraag de studenten om deze ervaringen met elkaar te vergelijken. Moedig studenten aan om hierbij te denken aan bijvoorbeeld het gemak van grensovergang, duur van het verblijf, visumvereisten, enz.

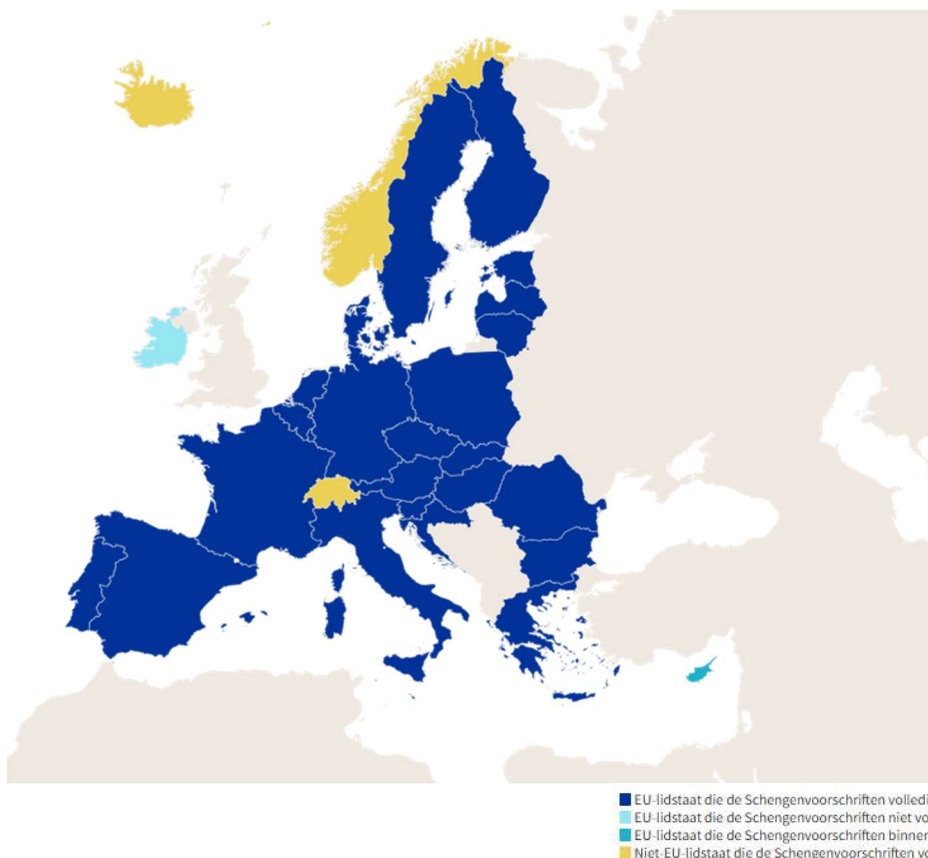
Het Schengengebied heeft geen grenzen en garandeert vrije verplaatsing voor meer dan 400 miljoen EU-burgers, samen met niet-EU-burgers die in de EU wonen of de EU bezoeken als toerist, uitwisselingsstudent of voor zakelijke doeleinden (iedereen die legaal in de EU verblijft).



- 11) Laat **PowerPoint-slide 5** zien. Als u geen PowerPoint gebruikt, schrijft u 'Schengengebied' op het bord.



- 12) Vraag studenten om alle Schengenlanden op te schrijven die ze kunnen bedenken in hun **Leerlingenpakket** (pagina 2). Laat vervolgens **PowerPoint-slide 6** zien. Als u geen PowerPoint gebruikt, leest u de antwoorden voor vanuit het informatievak.



© Europese Unie, 2025.

Leden van het Schengengebied (juni 2025):

België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, IJsland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Zweden en Zwitserland.

Cyprus is nog steeds (juni 2025) een kandidaat-lid. Ierland heeft zich teruggetrokken uit de overeenkomst.

https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area_nl

DE INTERNE MARKT EN DOUANE-UNIE



- 13) Speel video 3 af (**PowerPoint-slide 7**). In de video wordt een uitleg gegeven van de voordelen van de interne markt.



- 14) Ga naar **PowerPoint-slide 8** of schrijf op het bord: Goederen, Kapitaal, Diensten, Mensen. Leg uit dat er voor al het bovenstaande vrije verplaatsing binnen de interne markt geldt.



- 15) Verdeel de klas in vier groepen en wijs één vrijheid toe aan elke groep. Geef de groep een paar minuten om na te denken over de voordelen van deze vrijheden vanuit het perspectief van a) bedrijven en b) EU-burgers. Vraag hen na te denken over manieren waarop zij hier persoonlijk profijt van hebben gehad.

Vrije verplaatsing van goederen

De vrije verplaatsing van goederen betekent dat er geen douanerechten en kwantitatieve beperkingen zijn tussen de lidstaten. Dit betekent dat leveranciers hun goederen vrijelijk en zonder beperkingen binnen de EU kunnen verkopen, waardoor zij hun bedrijfsactiviteiten kunnen uitbreiden. Consumenten kunnen vrijelijk in de Unie aankopen doen en op zoek gaan naar de beste aanbieding.

Standaardisatie binnen de Unie betekent dat consumenten er zeker van kunnen zijn dat een product dat in een lidstaat is gekocht, met dezelfde minimumstandaarden wat betreft prestaties en veiligheid is gemaakt. Hun consumentenrechten zijn eveneens beschermd, ongeacht in welk land binnen de EU zij een aankoop doen.

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/nl/sheet/38/free-movement-of-goods>

Vrije verplaatsing van kapitaal

De vrije verplaatsing van kapitaal stelt burgers in staat een groot aantal activiteiten in het buitenland te verrichten, zoals het openen van bankrekeningen, het kopen van aandelen in niet-binnenlandse bedrijven, beleggen waar het beste rendement te behalen is en het aankopen van vastgoed.

Europese bedrijven kunnen investeren in andere Europese bedrijven en deze bezitten, en actief deelnemen aan het bestuur van deze bedrijven. Zij kunnen tevens geld inzamelen, bijvoorbeeld leningen aangaan, waar dat het goedkoopst is.

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-markets/capital-movements_nl

Vrije verplaatsing van diensten

Professionals en bedrijven mogen hun diensten overal binnen de Unie verlenen, zowel tijdelijk als permanent. Om dit mogelijk te kunnen maken, heeft de EU ervoor gezorgd dat kwalificaties makkelijker worden erkend binnen de Unie.

Om een voorbeeld te geven: overheidsaanbestedingen voor diensten (met een paar uitzonderingen) worden nu binnen de EU geadverteerd, zodat bedrijven/consortia overal in de EU hierop kunnen inschrijven. Hiermee wordt de kans op opbrengsten voor bedrijven verhoogd en kunnen overheden de gunstigste aanbieder selecteren uit een groter aanbod.

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/nl/sheet/40/freedom-of-establishment-and-freedom-to-provide-services>

Vrije verplaatsing van mensen

EU-burgers hebben het recht om naar elk EU-land te verhuizen om te wonen, te werken, te studeren, te zoeken naar een baan of met pensioen te gaan. Zij kunnen maximaal 3 maanden in een ander EU-land blijven zonder zich te registreren, maar moeten mogelijk wel hun aanwezigheid bekendmaken. De enige vereiste is een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort. Als zij langer dan 3 maanden blijven, moeten zij hun verblijfplaats registreren. De vrijheid van verplaatsing voor arbeidskrachten omvat de afschaffing van elke vorm van discriminatie op basis van nationaliteit ten aanzien van werkgelegenheid, beloning en overige arbeidsvoorwaarden. In dit artikel wordt bovendien bepaald dat een EU-arbeidskracht het recht heeft om een gedane werkaanbieding te accepteren, om zich vrijelijk binnen het land te verplaatsen, om daar te verblijven voor het doel van werkgelegenheid en om daarna onder bepaalde voorwaarden te blijven.

https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/residence-rights/index_nl.htm#eu-citizen

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/nl/sheet/41/free-movement-of-workers>

ACTIEGEBIEDEN



- 16) Laat **PowerPoint-slide 9** zien of verwijst de studenten naar de factsheet in het **Leerlingenpakket** op pagina 30.

De Europese Unie kan alleen handelen in die gebieden waar de lidstaten hiervoor toestemming hebben verleend via de EU-verdragen.

- 17) Vraag de studenten om in hun **Leerlingenpakket** (pagina 3) aan te geven onder welk actiegebied de volgende mogelijkheden vallen:
1. Je krijgt ten minste twee jaar garantie bij de aankoop van een nieuwe laptop. (Consumentenbescherming)
 2. Als je vlucht voor een lange tijd is vertraagd of wordt geannuleerd, krijg je compensatie. (Transport)
 3. Je kwalificaties in het ene EU-land worden erkend in een ander EU-land. (Interne markt)
 4. Minimaal 20 vrije dagen per jaar voor een fulltime werknemer. (Werkgelegenheid en sociale zaken)
 5. De maximale hoeveelheid kabeljauw die vissers mogen vangen. (Visserijen)
 6. De hoeveelheid energie (gas/elektriciteit) die uit hernieuwbare energiebronnen, zoals zonne- en windenergie, moet komen. (Energie)
 7. De maximale hoeveelheid fijne deeltjes die is toegestaan in de lucht. (Milieu)

De verdragen specificeren wie een wet kan aannemen in welke gebieden: de EU, nationale overheden, of beide. Leg uit dat de EU verschillende [bevoegdheidsniveaus](#) heeft:



De EU heeft drie bevoegdheidsniveaus (**PowerPoint-slide 9**):

- a) Exclusieve bevoegdheid, waarbij de Unie de wetgeving vastlegt en de lidstaten deze alleen implementeren. (bv. douane-Unie, concurrentieregels voor de interne markt, monetair beleid voor de eurolanden)
- b) Gedeelde bevoegdheid, waarbij de lidstaat de wetgeving kan vastleggen en juridisch bindende maatregelen kan aannemen als de Unie dit niet heeft gedaan. (bv. landbouw, visserijen, milieu, consumentenbescherming, transport, energie, enz.)
- c) Ondersteunende bevoegdheid, waarbij de EU maatregelen aanneemt ter ondersteuning van of in aanvulling op beleidsregels van de lidstaten. (bv. bescherming en verbetering van de volksgezondheid, industrie, cultuur, toerisme, onderwijs, beroepsopleiding, jeugd en sport, civiele bescherming, administratieve samenwerking) (**PowerPoint-slide 10**)

<https://eur-lex.europa.eu/NL/legal-content/summary/division-of-competences-within-the-european-union.html>



BEËINDIGEN VAN DE LES

- 18) Verzekert u ervan dat de studenten begrijpen wat hun huiswerk is in hun **Leerlingenpakket** (pagina's 5-7).
- 19) Om de sessie af te ronden, vraag de studenten nog eens na te denken over de nieuwe informatie die zij tijdens de les hebben geleerd en deze vervolgens kort te bespreken.



OPTIONELE ACTIVITEIT

Vraag de studenten voor de volgende les om dingen te noteren die zij in hun dagelijks leven tegenkomen en die zijn beïnvloed door EU-wetgeving. Studenten delen hun bevindingen aan het begin van de volgende unit.

Antwoordsleutel voor Unit 1, lesevaluatie

Ex. 1) 1b, 2d, 3c, 4a, 5e

Ex. 2) I. b, II. e, III. c, IV. d, V. a

Ex. 3) Eigen antwoorden van studenten:

[waardigheid](#), [vrijheid](#), [democratie](#), [gelijkheid](#), [naleving van de rechtsorde](#), [mensenrechten](#).

Ex. 4)

- a) F (Zwitserland, Liechtenstein, Noorwegen en IJsland)
- b) T
- c) F (een identiteitsbewijs is nog steeds nodig op luchthavens, om te registreren in een hotel, enz. Veel landen vereisen eveneens dat mensen enige vorm van een identiteitsbewijs bij zich hebben)
- d) F (Bulgarije en Roemenië zijn sinds januari 2025 volwaardige Schengen-leden) F (er zijn ook geen immigratiecontroles tussen Spanje en Frankrijk) Maar zelfs als er naar Frankrijk wordt gereisd via een niet-EU-land heeft de vriend een Schengenvisum dat geldig is voor Frankrijk).

Ex. 5)

- a) Kapitaal/Mensen
- b) Diensten/Kapitaal
- c) Goederen/Kapitaal
- d) Goederen/Kapitaal
- e) Mensen

Ex. 6) Eigen antwoorden van studenten.

Ex. 7)

- a) Gedeeld
- b) Ondersteunend
- c) Exclusief

UNIT 2: Democratie in de Europese Unie

LESPLAN

DOELSTELLINGEN:

- Het idee van een participerende democratie introduceren
- De belangrijkste wetgevende instanties van de EU introduceren
- Uitleggen hoe EU-wetten tot stand komen
- Het idee van het Europees burgerinitiatief introduceren

STUDENTEN LEREN:

- De belangrijkste instellingen van de EU
- Hoe de EU wetgeving invoert
- Hoe zij het EU-beleid kunnen beïnvloeden

STUDENTEN OEFENEN:

- Onderzoeksvaardigheden
- De Europa-website gebruiken
- Bespreken/delen van informatie

BENODIGDE MATERIALEN:

- Unit 2 PowerPoint
- Video's 4-6

Lesstappen

- 1) Controleer het huiswerk van de vorige les, inclusief inzichten uit de optionele activiteit als deze is gedaan.

INLEIDING



- 2) Schrijf het woord 'Democratie' op het bord. Vraag studenten welke betekenis zij aan deze term geven. Geef studenten de tijd om te bespreken wat zij weten over de democratische instellingen in hun land.



- 3) Laat **PowerPoint-slide 2** zien. Leg uit dat u in de les van vandaag gaat praten over twee verschillende vormen van democratie: representatieve democratie en participerende democratie.

Representatieve democratie is de vorm van overheid waarbij mensen de vertegenwoordigers **kiezen** (bv. leden van het parlement) die zij **machtigen** om namens hen wetsvoorstellen in te dienen en aan te nemen.

Participerende democratie verwijst naar mechanismen door middel waarvan burgers worden **betrokken bij openbare besluitvormingsprocessen**, en daarmee de representatieve democratie aanvullen.

DE BESLUITVORMINGSORGANEN VAN DE EU



- 4) Laat **PowerPoint-slide 3** zien. Leg uit dat de EU drie hoofdinstanties heeft voor het voorstellen en aannemen van wetgeving: de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad van de EU.



5) Laat **PowerPoint-slide 4** zien. Stel de Europese Commissie voor.

Wat doet de Europese Commissie?

Nieuwe wetsvoorstellen indienen

De Europese Commissie is de enige EU-instelling die het recht heeft om wetsvoorstellen in te dienen ter goedkeuring door het Europees Parlement en de Raad van de Unie die:

- de belangen van de EU en haar burgers beschermen met betrekking tot onderwerpen die niet effectief kunnen worden afgehandeld op nationaal niveau
- de technische details correct weergeven door experts en het publiek te raadplegen

EU-beleid beheren en EU-financiering toekennen

- de prioriteiten voor EU-uitgaven vaststellen, samen met de Raad en het Parlement
- jaarlijkse begrotingen opstellen ter goedkeuring door het Parlement en de Raad
- toezicht houden op de manier waarop het geld wordt uitgegeven, onder leiding van de Rekenkamer

EU-wetgeving toepassen

- er samen met het Hof van Justitie voor zorgen dat EU-wetgeving naar behoren wordt toegepast in alle lidlanden

De EU internationaal vertegenwoordigen

- namens alle EU-landen spreken bij internationale instanties, met name op het gebied van handelsbeleid en humanitaire hulp
- internationale overeenkomsten voor de EU onderhandelen

Samenstelling

Het politiek leiderschap is in handen van een team van 27 commissarissen (één uit elk EU-land) - onder leiding van de voorzitter van de Commissie, die beslist wie verantwoordelijk is voor welke beleidsgebied. De voorzitter wordt benoemd door de Europese Raad (die de staatshoofden of de overheid van elk EU-land vertegenwoordigt), met inachtneming van de resultaten van de verkiezingen voor het Europees Parlement. Hij/zij wordt vervolgens goedgekeurd door het Europees Parlement. De overige leden worden benoemd door hun respectieve landen en doorlopen een goedkeuringsprocedure waarbij de nieuwe voorzitter, het Europees Parlement en de Europese Raad betrokken zijn.

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-commission_nl



6) Laat **PowerPoint-slide 5** zien. Stel de Raad van de Europese Unie voor.



Wat doet de Raad van de EU?

EU-wetten onderhandelen en aannemen

De Raad is een essentiële EU-besluitvormer.

In de meeste gevallen onderhandelt en aanvaardt de Raad wetgevingsbesluiten samen met het Europees Parlement. De Raad is samengesteld uit ministers van alle EU-landen.

Beleid van lidstaten coördineren

De Raad is verantwoordelijk voor het coördineren van beleidsregels van de lidstaten op specifieke vlakken, zoals:

- economisch en fiscaal beleid
- onderwijs, cultuur, jeugd en sport
- werkgelegenheidsbeleid

Het gezamenlijke buitenlands- en veiligheidsbeleid van de EU ontwikkelen

De Raad definieert en implementeert het buitenlands- en veiligheidsbeleid van de EU op basis van de richtlijnen die door de Europese Raad zijn vastgesteld. Hierin is ook de ontwikkeling van de EU en humanitaire hulp, defensie en handel begrepen.

Internationale overeenkomsten afsluiten

De Raad verstrekt het mandaat aan de Commissie om namens de EU onderhandelingen te voeren tussen de EU en de niet-EU-landen en internationale organisaties. Aan het einde van de onderhandelingen beslist de Raad over de ondertekening en de afsluiting van de overeenkomst.

Het EU-begroting aannemen

De Raad neemt de EU-begroting aan, in samenwerking met het Parlement.

De begrotingsperiode bestrijkt een kalenderjaar. De begroting wordt gewoonlijk in december aangenomen en gaat op 1 januari van het volgende jaar in.

<https://www.consilium.europa.eu/nl/council-eu/>

- 7) Speel video 4 af (**PowerPoint-slide 6**) over de EU-verkiezingen. Vraag studenten of zij weten wie hun plaatselijke lid van het Europees Parlement is. Wanneer werden de laatste verkiezingen gehouden? Wanneer zijn de volgende verkiezingen? Denken zij dat het belangrijk is om bij verkiezingen te stemmen? Waarom/waarom niet?



8) Laat **PowerPoint-slide 7** zien. Stel het Europees Parlement voor.

Wat doet het Europees Parlement?

Wetgeving invoeren

- Aannemen van EU-wetten, samen met de Raad van de EU, op basis van voorstellen van de Europese Commissie
- Beslissen over internationale overeenkomsten
- Beslissen over uitbreidingen
- Evaluatie van het werkprogramma van de Commissie en deze laatste vragen een wetsvoorstel in te dienen

Toezicht houden

- Democratisch toezicht houden op alle EU-instellingen [gebruik hier eenvoudige taal zodat studenten het beter begrijpen]
- Kiezen van de voorzitter van de Commissie en goedkeuren van de Commissie als een orgaan. Mogelijkheid tot het indienen van een motie van afkeuring, waardoor de Commissie wordt gedwongen om af te treden
- Toekennen van kwijting, namelijk goedkeuren van de manier waarop EU-begrotingen zijn besteed
- Onderzoeken van petitie van burgers en vragen opstellen
- Bespreken van monetair beleid met de Europese Centrale Bank
- Ondervragen van de Commissie en de Raad
- Observaties van verkiezingen

Begroting opstellen

- Aannemen van de EU-begroting, in samenwerking met de Raad
- Goedkeuren van de EU-begroting voor de lange termijn, het 'meerjarig financieel kader'

Samenstelling

Elke 5 jaar worden er verkiezingen gehouden. Het aantal leden van het Europees Parlement is voor elk land ongeveer evenredig aan de bevolking: geen enkel land kan minder dan 6 of meer dan 96 leden van het Europees Parlement hebben en het totale Europees Parlement kan uit maximaal 750 personen bestaan (plus de voorzitter). In de zittingsperiode 2024-2029 is het aantal EP-leden 719 plus de voorzitter. De leden van het Europees Parlement zijn gegroepeerd op politieke overtuiging, niet op nationaliteit.

De voorzitter vertegenwoordigt het Parlement bij overige EU-instellingen en de buitenwereld, en geeft de definitieve goedkeuring aan de EU-begroting.

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-parliament_nl

DE WETGEVINGSPROCEDURE



9) Vraag studenten om uit te leggen hoe wetten in hun land worden aangenomen. Geef indien nodig een toelichting.



10) Speel video 5 af (**PowerPoint-slide 8**), waarin wordt uitgelegd hoe wetten worden aangenomen in de EU. Leg uit dat de manier waarop de EU beslissingen neemt ervoor zorgt dat de standpunten en behoeften van alle betrokken partijen in overweging worden genomen: van de EU als een orgaan, van de individuele lidstaten en van de burgers van die lidstaten.



11) Laat **PowerPoint-slide 9** zien. Gebruik het stroomdiagram om te controleren of de studenten de basisprincipes van het besluitvormingsproces hebben begrepen.

De wetgevingsprocedure

Opmerking: dit is een vereenvoudigde beschrijving.

1. De Europese Commissie dient een wetsvoorstel en beleidsregels op eigen initiatief in. Dit kan tevens gebeuren op uitnodiging van:
 - de Europese Raad (staatshoofden of de overheid van elk EU-land)
 - de Raad van de Europese Unie (overheidsministers van elk EU-land)
 - het Europees Parlement (rechtstreeks gekozen door EU-burgers)
 - burgers zelf, na een succesvol [Europees burgerinitiatief](https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process_nl)
2. De Commissie gaat in overleg met belanghebbenden en burgers, en stuurt het voorstel vervolgens naar het Europees Parlement en de Raad van de EU.
3. Daar volgt dan een ronde van aanpassingen/tegengestelde aanpassingen.
4. Als het Europees Parlement en de Raad van de EU hun definitieve goedkeuring verlenen, wordt het voorstel aangenomen.

Sommige wetten (verordeningen en besluiten) worden automatisch bindend in de hele EU op de datum dat deze van kracht worden. Andere (richtlijnen) moeten door de EU-landen worden geïmplementeerd in de nationale wetgeving. De Commissie controleert of de EU-wetten op de juiste manier en tijdig zijn toegepast en onderneemt actie als dat niet zo is. In deze rol wordt de Commissie de 'hoedster van de verdragen' genoemd.

https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process_nl

<https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/nl/powers-and-procedures/legislative-powers>

INLEIDING TOT HET EUROPEES BURGERINITIATIEF



- 12) Speel video 6 af (**PowerPoint-slide 10**), waarin het Europees burgerinitiatief wordt voorgesteld. Leg uit aan de studenten dat het Europees burgerinitiatief een manier is voor alledaagse burgers om invloed uit te oefenen op EU-beleid; een vorm van participerende democratie.

Gebruik voor meer informatie over het Europees burgerinitiatief de onderstaande link (de informatie is beschikbaar in alle EU-talen):

<https://citizens-initiative.europa.eu/nl>

BEËINDIGEN VAN DE LES



- 13) Controleer of de studenten begrijpen wat zij moeten doen voor de volgende les in het **Leerlingenpakket** (pagina's 13-15).
- 14) Vraag de studenten voordat u afsluit om paren te vormen en drie vragen te bedenken om aan hun partner te vragen over de inhoud van de les. Zij stellen elkaar deze vragen en beantwoorden de vragen.



OPTIONELE ACTIVITEIT

Studenten maken een korte enquête voor hun medeleerlingen om te achterhalen hoeveel zij weten over de manier waarop de Europese Unie werkt en waar deze verantwoordelijk voor is. Zij analyseren en bespreken de resultaten in de klas.

Antwoordsleutel voor Unit 2, lesevaluatie

Ex. 1) a. Cm Cn b. P c. Cm d. Cn e. P Cn f. Cm g. P h. P Cn

Ex. 2) a. 3 b. 1 c. 4 d. 6 e. 2 f. 5

Ex. 3) a. F (alleen de Commissie) b. F (Parlement en de Raad) c. T d. T e. F (alleen op actiegebieden waarin zij bevoegdheid heeft)

UNIT 3: Het Europees burgerinitiatief

LESPLAN

DOELSTELLINGEN:

- Inleiding tot het Europees burgerinitiatief
- Studenten aanmoedigen om na te denken over onderwerpen die belangrijk voor hen zijn en die op EU-niveau relevant zouden zijn

STUDENTEN LEREN:

- Wat het Europees burgerinitiatief is
- De regels voor het uitvoeren van een Europees burgerinitiatief
- Wat een campagne succesvol maakt

STUDENTEN OEFENEN:

- Planning
- Samenwerken als een team
- Brainstormen
- Navigeren door de Europees burgerinitiatief- en Europa-websites

BENODIGDE MATERIALEN:

- Unit 3 PowerPoint
- Video's 6 en 7

Lesstappen

- 1) Controleer het huiswerk van de vorige les, inclusief resultaten uit de optionele activiteit als deze is gedaan.



- 2) Studenten moeten zich hebben voorbereid op het beantwoorden van de volgende vragen:
 - a) Hoeveel aandacht besteed jij aan de werking van de Europese Unie? Volg je dit op sociale media/op het nieuws?
 - b) Vind je de manier waarop beslissingen worden genomen door de Europese Unie democratisch?
 - c) Zijn er manieren waarop je denkt dat de Europese Unie democratischer zou kunnen zijn?

Geef studenten tijd om dit te bespreken en inzichten verzamelen uit optionele activiteit, indien ondernomen.

HET EUROPEES BURGERINITIATIEF - DE STAPPEN



- 3) Vraag studenten, met het **Leerlingenpakket** gesloten, wat zij zich herinneren over het Europees burgerinitiatief uit de vorige les. Speel vervolgens video 6 af (**PowerPoint-slide 2**).

Hoofdstappen

1. Zoek nog zes mensen uit zes andere EU-landen die bij Europese verkiezingen mogen stemmen om samen met u een team te vormen.
2. Definieer uw doelstelling en vraag de Commissie om het initiatief te registreren.
3. Na een positieve beslissing wordt het initiatief gepubliceerd op de website.
4. Verzamel 1 miljoen handtekeningen uit ten minste 7 EU-landen binnen 12 maanden (online of op papier).
5. Laat de steunbetuigingen door de nationale autoriteiten verifiëren.
6. Dien uw initiatief in bij de Commissie.
7. Vergadering met de Commissie.
8. Openbare hoorzitting bij het Europees Parlement.
9. Reactie van de Europese Commissie.
10. Opvolging door de Commissie van voorgestelde acties, indien van toepassing.

Meer informatie is hier terug te vinden: <https://citizens-initiative.europa.eu/nl>



- 4) Vraag welke stappen gevolgd moeten worden om een initiatief aan te maken. Wacht op de reacties en toon vervolgens **PowerPoint-slide 3** of vraag studenten hun **Leerlingenpakket** te openen op pagina 16.

WAT MAAKT EEN EUROPEES BURGERINITIATIEF SUCCESVOL?



- 5) Als onderdeel van het huiswerk werd aan studenten gevraagd het volgende voor te bereiden: *Ga naar <https://citizens-initiative.europa.eu/nl>. Zoek een initiatief dat je zou willen ondersteunen. Wees voor de volgende les voorbereid om uit te leggen waarom je dit initiatief zou ondersteunen?* Vraag alle studenten (of een aantal) om te delen wat zij met de klas hebben besloten.



- 6) Vraag de klas of zij alle genoemde initiatieven zouden willen ondersteunen. Zijn er initiatieven die zij niet kunnen ondersteunen? Waarom?

- 7) Vraag de klas wat een Europees burgerinitiatief goed maakt. Vraag hen om in algemene termen na te denken over wat de elementen van een succesvol Europees burgerinitiatief zouden zijn.

Voorgestelde antwoorden:

- Het moet iets zijn dat in de meeste EU-landen van invloed/een probleem is.
- Het moet een brede aantrekkingskracht hebben.
- Het moet iets zijn dat in een wet kan worden opgenomen (in plaats van dat het alleen een morele kwestie is).
- Specifieke acties moeten worden gevraagd (niet gewoon 'er moet iets gedaan worden').
- Er moet een duidelijke connectie bestaan tussen wat van de Commissie wordt gevraagd en de oplossing voor het probleem.





8) Speel video 7 af (**PowerPoint-slide 4**).



9) Laat **PowerPoint-slide 5** zien of vraag de studenten om naar pagina 30 in het **Leerlingenpakket** te gaan. Verdeel de klas in groepen van drie of vier. Leg uit dat de initiatieven binnen een van de actiegebieden van de EU moeten vallen waarvoor de Commissie een voorstel tot een wettelijke handeling kan indienen. Vraag elke groep om te komen met één idee voor een initiatief dat binnen een van de actiegebieden valt. Geef hen de tijd om dit te bespreken en voor elke groep terug te koppelen.



Voorbeelden van actiegebieden van de EU: Landbouw en dierenrechten, Milieu en klimaat, Voedselveiligheid, Gezondheidszorg, Consumentenbescherming, Cultuur en media, Onderwijs, jeugd en sport, Energie, Non-discriminatie, Humanitaire hulp, Transport.

Raadpleeg ook:

https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_nl

Om er zeker van te zijn dat de Commissie een wetsvoorstel kan indienen, gaat u op zoek naar expliciete vermeldingen in het Verdrag over de werking van de Europese Unie. Zie de onderstaande voorbeelden:

VERDRAG BETREFFENDE DE WERKING VAN DE EUROPESE UNIE (GECONSOLIDEERDE VERSIE)

DERDE DEEL HET BELEID EN INTERN OPTREDEN VAN DE UNIE

TITEL XX MILIEU

Artikel 192

(oud artikel 175 VEG)

1. Het Europees Parlement en de Raad stellen volgens de gewone wetgevingsprocedure en na raadpleging van het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's de activiteiten vast die de Unie moet ondernemen om de doelstellingen van artikel 191 te verwezenlijken.



[EUR-Lex - 12012E192 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

12008E078

Geconsolideerde versie van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - DERDE DEEL: HET BELEID EN INTERN OPTREDEN VAN DE UNIE - TITEL V: DE RUIMTE VAN VRIJHEID, VEILIGHEID EN RECHT - Hoofdstuk 2: Beleid inzake grenscontroles, asiel en immigratie - Artikel 78 (oude artikelen 63, punten 1 en 2, en 64, lid 2, VEG)

Publicatieblad Nr. 115 van 09/05/2008 blz. 0076 - 0077

Artikel 78

(oude artikelen 63, punten 1 en 2, en 64, lid 2, VEG)



3. Indien een of meer lidstaten ten gevolge van een plotselinge toestroom van onderdanen van derde landen in een noodsituatie terechtkomen, kan de Raad op voorstel van de Commissie voorlopige maatregelen ten gunste van de betrokken lidstaat of lidstaten vaststellen. De Raad besluit na raadpleging van het Europees Parlement.

[EUR-Lex - 12008E078 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=en#page=17>

10) Schrijf de ideeën op het bord en vraag studenten te stemmen voor één idee dat zij allemaal (of de meerderheid) zouden ondersteunen.



11) Vraag studenten om terug te gaan naar hun groepen. Vraag studenten, rekening houdend met de procedure van het Europees burgerinitiatief, na te denken over hoe zij zouden verdergaan met deze campagne, met een focus op **(PowerPoint-slide 6)**:

- Hoe zou je de campagne noemen?
- Wat zou je doen om partners te vinden in 6 andere EU-landen?
- Waar moet je mogelijk geld aan uitgeven?
- Hoe zou je geld inzamelen voor je campagne?
- Hoe zou je jouw idee 'verkopen' om handtekeningen te krijgen?
- Hoe zou je de aandacht van de media trekken?

Studenten kunnen aantekeningen maken in het **Leerlingenpakket**



12) Breng de groep weer samen en krijg feedback van studenten.

BEËINDIGEN VAN DE LES

13) Controleer of de studenten weten wat hun huiswerk is (pagina's 18-19).

OPTIONELE ACTIVITEIT



Studenten creëren een ideeënbus of voeren een online peiling uit om te onderzoeken over welke onderwerpen andere studenten op hun school zich zorgen maken op Europees niveau.

UNIT 4: Een Europees burgerinitiatief ontwikkelen en promoten

LESPLAN

DOELSTELLINGEN:

- Studenten hun eigen campagne laten opzetten
- Communicatieve vaardigheden ontdekken

STUDENTEN LEREN:

- De basis van succesvolle communicatie
- Bewustzijn van de doelgroep
- Wat een campagne succesvol maakt

STUDENTEN OEFENEN:

- Planning
- Rollenspel
- Samenwerken als een team
- Brainstormen
- Richten op een campagne

BENODIGDE MATERIALEN:

- Unit 4 PowerPoint

Lesstappen

HUISWERK CONTROLEREN



- 1) Studenten werden gevraagd een campagne te onderzoeken die zij zouden kunnen ondersteunen. Ga naar **PowerPoint-slide 2** of schrijf de volgende koppen op het bord: Tekst, Foto's/video, Afbeeldingen, Partners, Overige. Vraag de studenten de succesvolle aspecten van de door hen gekozen campagne kort te beschrijven en plaats die onder deze koppen.



- 2) Maak tijd vrij om te bespreken waarom studenten denken dat deze campagnes over het algemeen succesvol waren.

Denk na over onderwerpen als

- Brede aantrekkingskracht
- Bruikbaarheid
- Sociale/politieke/economische zorgen
- Actiegebieden van de EU.

Ga voor succesvolle campagnes naar:

https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_ni?STATUS%5B0%5D=ANSWERED

Ga voor campagnes die wachten op een reactie naar:

https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_ni?CATEGORY%5B0%5D=any&SECTION=ALL&STATUS%5B0%5D=SUBMITTED



- 3) Studenten werden gevraagd om te denken aan de campagne waarop zij in Unit 3 hebben gestemd en hoe zij deze specifieke campagne tot een succes zouden maken door middel van acties die zowel online als offline worden ondernomen. Maak tijd vrij om hun ideeën klassikaal te bespreken.

Studenten moeten nadenken over:

- Hoe zij mensen zouden vinden in andere landen.
- Waar zij mogelijk geld aan moeten uitgeven.
- Hoe zij geld zouden inzamelen.
- Welke kanalen zij zouden gebruiken om mensen te bereiken.
- Wie zij willen bereiken.

OVERTUIGINGSBENADERINGEN



- 4) Ga naar **PowerPoint-slide 3** of vraag de studenten om naar pagina 20 in het **Leerlingenpakket** te gaan. Leg uit dat, om ervoor te zorgen dat een campagne ondersteuning krijgt, we mensen ervan moeten overtuigen dat ons idee goed is. We kunnen deze vier benaderingen (of een mix daarvan) toepassen om ons te helpen onze argumenten op een rijtje te zetten. Van welke benadering denken studenten dat zij hierop het meest positief zouden reageren?

Logica: Is het idee zinvol? Is er een rechtstreekse connectie tussen de actie waartoe wordt opgeroepen en, bijvoorbeeld, verbeteringen in de samenleving/voor de economie/het dagelijks leven/de gezondheid?

Gevoelens: Gaat het onderwerp over iets waar mensen bang voor zijn? Hoeveel beter zullen zij zich voelen als de kwestie wordt opgelost? Hoe zouden zij zich voelen als de kwestie niet wordt opgelost/als zij niets doen? Gaat het onderwerp over iets waarin mensen zich kunnen inleven? Gaat het over iets dat hoopgevend is?

Ethiek: Gaat het hier over een morele kwestie? Is de kwestie moreel gezien fout? Zouden we de kwestie moeten oplossen omdat dat eenvoudigweg het juiste is om te doen (ondanks dat dit kosten met zich mee kan brengen)?

Geloofwaardigheid: Zijn er betrouwbare bronnen die ons voorstel steunen (wetenschap, onderzoek, enz.)? Zijn er personen/groepen die we bewonderen of respecteren (en die hebben aangetoond kennis van zaken te hebben) die een vergelijkbaar standpunt hebben ingenomen of zijn betrokken bij acties?

- 5) Vraag studenten om vier of meer mogelijke initiatieven (dit kunnen initiatieven zijn die zij in de laatste les hebben bedacht of nieuwe initiatieven die zij hebben ontdekt) en schrijf deze op het bord.



OEFENEN VAN OVERTUIGINGSKRACHT

- 6) Verdeel de klas in paren, één student is A en de andere is B.
- 7) Vraag studenten zich voor te stellen dat zij campagne voeren om bij de ingang van een supermarkt steun te krijgen voor een initiatief. Student A moet een initiatief kiezen waarvoor hij/zij denkt dat het gebruik van logica de beste benadering is. Het is belangrijk om te benadrukken dat studenten het niet echt eens hoeven te zijn met het punt dat zij verdedigen.

- 8) Geef student A een paar minuten de tijd om student B ervan te overtuigen waarom hij/zij het initiatief zou moeten ondersteunen. Student B moet vervolgens komen met tegenargumenten; student A hoeft niet te reageren.
- 9) De studenten wisselen de rollen nu om en student B moet een ander initiatief kiezen en verdedigen met behulp van emotionele argumenten (gevoelens). Student A moet hierop reageren.
- 10) Blijf de rollen afwisselen om ethiek en geloofwaardigheid op dezelfde manier te behandelen.
- 11) Vraag de klas om na te denken of hun benadering de beste was voor het gekozen initiatief. Hoe succesvol vonden zij het zelf? Legde de tegenargumenten een zwakte in de onderbouwende argumenten bloot?



REAGEREN OP TEGENARGUMENTEN



- 12) Herinner studenten eraan dat, om een campagne succesvol te laten zijn, zij het gebruik van meer dan één benadering zouden moeten overwegen (logica, gevoelens, geloofwaardigheid, ethiek). Ze moeten tevens nadenken over mogelijke tegenargumenten en proberen deze al voordat ze worden opgeworpen te beantwoorden.
- 13) Ga naar **PowerPoint-slide 4** of schrijf het volgende op het bord: 'We zouden het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw moeten verbieden'.
- 14) De studenten blijven in de toegewezen paren of wisselen van partner. Vertel de studenten dat zij beiden studenten van hun eigen leeftijd spelen. Met gebruikmaking van een van de benaderingen hierboven die hij/zij het meest geschikt vindt, moet student A deze uitspraak ondersteunen. Student B moet vervolgens proberen tegenargumenten te vinden.
- 15) De studenten wisselen nu van rol, maar deze keer is B (die pleit voor de uitspraak) een student en A (die tegenargumenten opwerpt) een boer.
- 16) Vraag de studenten om na te denken over de opgeworpen tegenargumenten. Zijn deze gewijzigd toen de andere student een boer speelde?



GEMEENSCHAPPELIJKE BASIS VINDEN

- 17) Wijs de studenten erop dat, als zij campagne willen voeren met de breedst mogelijke positieve ondersteuning, zij verschillende groepen mensen moeten overtuigen die mogelijk andere zorgen hebben.

Het vinden van een gemeenschappelijke basis en begrip voor de verschillende perspectieven van de diverse betrokken partijen is van essentieel belang bij het maken van EU-wetten. Dit is ook van toepassing op wetsvoorstellen die burgers hebben geïnitieerd met behulp van het Europees burgerinitiatief. Als een Europees burgerinitiatief erin slaagt om 1 miljoen handtekeningen te verzamelen en de Commissie besluit een wetsvoorstel in te dienen, zullen de medewetgevers, het Europees Parlement en de Raad, een compromis moeten bereiken. Alvorens een wetsvoorstel in te dienen, moet de Commissie de standpunten overwegen van alle partijen die hierdoor worden beïnvloed; de leden van het Parlement overwegen het effect op de mensen en de bedrijven in hun kieskringen; en in de Raad zullen de vertegenwoordigers van elk EU-land de kwestie bekijken vanuit een individueel nationaal perspectief, omdat sommige landen meer of anders beïnvloed kunnen worden dan andere landen. Al deze organen moeten onderhandelen en een compromis sluiten om van het initiatief een wet te maken.



18) Ga naar **PowerPoint-slide 5** of schrijf het volgende op het bord: student, ouder, zakenpersoon, politicus.



19) Verdeel de klas in 4 groepen en wijs aan elke groep één van de bovenstaande titels toe als een 'persoonlijkheid' die een groep mensen vertegenwoordigt. Vraag studenten om naar pagina 21 in hun **Leerlingenpakket** te gaan en aantekeningen te maken over waar deze persoonlijkheid zich zorgen over maakt en wat hen een gevoel van zekerheid geeft.



20) Geef de studenten een paar minuten de tijd om dit in hun groepen te bespreken en vervolgens met de klas te delen wat zij hebben opgeschreven. Andere studenten moeten worden aangemoedigd om zaken aan deze lijsten toe te voegen als zij andere ideeën hebben.



21) Vraag elke groep om een initiatief te kiezen om aan hun persoonlijkheid te promoten. Welke media zouden zij moeten gebruiken? Welke benadering(en) zou(den) het beste zijn?

BEËINDIGEN VAN DE LES

22) Leg uit aan studenten dat zij voor hun laatste opdracht een video gaan maken om een initiatief te promoten waarvan zij graag zouden willen dat het een EU-wet wordt. De regels zijn als volgt.

- De studenten moeten werken in groepen van 3 of 4.
- Ze moeten beslissen welk onderwerp zij een goed initiatief zouden vinden. Ze kunnen een initiatief gebruiken dat in de klas is besproken of een ander initiatief kiezen.
- Ze moeten een video maken ter ondersteuning van hun voorstel, met een lengte van maximaal 3 minuten.
- Ze kunnen zelf een karakter spelen in de video.
- Desgewenst kunnen ze ook muziek en/of afbeeldingen gebruiken in de video's.
- Ze moeten zorgen dat ze toestemming hebben om locaties of andere mensen te filmen.
- Er moet een lijst met vermeldingen zijn waarin wordt aangegeven wie verantwoordelijk is voor welk onderdeel van het project.

Geef studenten wat tijd om zichzelf in te delen in groepen en een beslissing te nemen over een initiatief. Als daar tijd voor is, kunnen de video's in de volgende les worden vertoond. Als daar geen tijd voor is, kunnen de video's worden geüpload op een samenwerkingsplatform dat de school gebruikt. Studenten moeten worden aangemoedigd om positieve feedback te geven over de basis van de onderwerpen die tijdens deze lessen zijn besproken. Desgewenst kunnen studenten stemmen voor de beste video (ze mogen niet voor hun eigen video stemmen).

OPTIONELE ACTIVITEIT



Bepaalde studenten stellen zich voor dat ze bij een hoorzitting van het Europees Parlement zijn om hun initiatief te presenteren. Andere studenten zijn leden van het Europees Parlement uit verschillende landen en politieke partijen/voorkeuren. Zij kunnen vragen stellen en vervolgens beslissen of zij voorstander van het initiatief zouden zijn.

Een opname van een echte hoorzitting is hieronder te vinden. De taal kan worden gewijzigd door op het 'notitiesymbool' te klikken:

https://multimedia.europarl.europa.eu/nl/webstreaming/agri-envi-committee-meeting_20230124-1430-COMMITTEE-ENVI-AGRI

Afsluitende toets

1. Hoeveel EU-burgers zijn er nodig om een Europees burgerinitiatief te lanceren?
 - a. 3 EU-burgers
 - b. 5 EU-burgers die in een lidstaat wonen
 - c. 7 EU-burgers die in 7 verschillende lidstaten wonen
 - d. Er is geen minimumvereiste
2. Kun je een Europees burgerinitiatief lanceren over elk onderwerp dat voor jou belangrijk is en waarop je wilt dat de Europese Commissie actie onderneemt?
 - a. Ja, elk onderwerp is mogelijk
 - b. Nee, er zijn beperkingen
3. Wie kan een Europees burgerinitiatief ondersteunen?
 - a. EU-burgers van 18 jaar en ouder.
 - b. EU-burgers die oud genoeg zijn om te stemmen bij verkiezingen voor het Europees Parlement, of die in sommige landen minimaal 16 jaar oud zijn.
 - c. Mensen die in de EU wonen, ongeacht hun nationaliteit.
4. Waar of niet waar: Een miljoen voorstanders uit een EU-land is voldoende om een burgerinitiatief gegrond te laten zijn?
 - a. Waar
 - b. Niet waar
5. Waar of niet waar: De Europese Commissie is verplicht om een wet aan te nemen als gevolg van een gegrond burgerinitiatief?
 - a. Waar
 - b. Niet waar
6. Welke van de volgende EU-instellingen is verantwoordelijk voor het registreren van een burgerinitiatief?
 - a. Het Europees Parlement
 - b. De Europese Raad
 - c. De Europese Commissie
7. Welke van de volgende verdragen hebben geleid tot de totstandkoming van het Europees burgerinitiatief?
 - a. Het Verdrag van Maastricht (1992)
 - b. Het Verdrag van Lissabon (2007)
 - c. Het Verdrag van Rome (1957)

8. Welke vorm van democratie is het Europees burgerinitiatief?
 - a. Participerend
 - b. Representatief
9. Hoeveel tijd heeft een initiatief om het vereiste aantal handtekeningen te verzamelen?
 - a. 12 maanden
 - b. 2 jaar
 - c. Er is geen tijdslimiet
10. Waar of niet waar: Mensen kunnen een initiatief online ondersteunen.
 - a. Waar
 - b. Niet waar

Antwoordsleutel afsluitende toets

1. C.
2. B. Nee, er zijn beperkingen. Om een initiatief te lanceren, moet het eerst worden geregistreerd door de Europese Commissie. De Commissie kan alleen initiatieven registreren die vragen om actie te ondernemen op onderwerpen waarvoor de bevoegdheid bestaat om een wetsvoorstel in te dienen. Dus als het onderwerp van een nieuw initiatief niet binnen een van de gebieden valt waarvoor de Commissie een wetsvoorstel kan indienen, kan het niet worden geregistreerd. Als een initiatief zich verzet tegen de EU-waarden, zal de Commissie het ook weigeren.
3. B.
4. B. Niet waar. Het burgerinitiatief moet 1 miljoen handtekeningen verzamelen en vooraf drempelwaarden instellen in ten minste 7 EU-lidstaten om gegrond te zijn.
5. B. Niet waar. Na de vergadering van de organisatoren van het initiatief met de Europese Commissie en een openbare hoorzitting bij het Europees Parlement, is de Commissie verplicht uiteen te zetten welke actie voorgesteld zal worden in reactie op een gegrond burgerinitiatief (indien van toepassing) en de redenen voor het ondernemen (of het niet ondernemen) van actie. Deze reactie wordt gegeven in de vorm van een communicatie die formeel is aangenomen door de commissarissen en wordt gepubliceerd in alle officiële EU-talen.
6. C.
7. B.
8. A. Het stemmen voor leden van het Europees Parlement om onze belangen te behartigen, is een vorm van representatieve democratie.
9. A.
10. B. Mensen kunnen ook steunformulieren op papier ondertekenen.

FACTSHEET VERDRAGEN VAN DE EUROPESE UNIE

Belangrijkste EU-verdragen



<https://european-union.europa.eu/select-language?destination=/node/53>

De volgende verdragen vertegenwoordigen vijf belangrijke mijlpalen in de geschiedenis van de Europese Unie. Volg de links na elk informatievak als u op zoek bent naar meer informatie. Onthoud dat u de taal in alle gevallen kunt wijzigen.

VERDRAG VAN PARIJS 1951

De Europese Unie werd opgericht in de jaren 1950, na het einde van de Tweede Wereldoorlog. Het doel was het voorkomen van een andere oorlog op het Europese continent. Het Verdrag van Parijs was de eerste stap richting Europese integratie. Hierin werd de Europese steenkool- en staalgemeenschap opgericht, waarin zes Europese landen (Frankrijk, West-Duitsland, Italië, België, Luxemburg en Nederland) samenkwamen waarbinnen de handel in steenkool en staal zonder grenzen kon plaatsvinden. Het hoofddoel van de Europese steenkool- en staalgemeenschap was het integreren van de economieën van deelnemende Europese landen om conflicten minder waarschijnlijk te maken en ook om het aantoonbaar te maken als een lid staal zou gebruiken om wapens te maken ter voorbereiding op een mogelijke oorlog.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0022>

VERDRAG VAN ROME 1957

Dit verdrag heeft gezorgd voor de totstandkoming van de Europese Economische Gemeenschap (EEG) waarin 6 landen (België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland) samenkwamen om door middel van handel toe te werken naar integratie en economische groei.

Hierdoor werd een gezamenlijke markt gecreëerd op basis van de vrije verplaatsing van goederen, mensen, diensten en kapitaal. Het zorgde tevens voor een douane-unie, waarbij interne tarieven werden afgeschaft en gemeenschappelijke tarieven werden vastgesteld voor goederen die van buiten komen.

Veel van de hedendaagse EU-instellingen werden door dit verdrag opgericht:

- De Raad van Ministers
- De Commissie
- De Parlementaire Vergadering (Europees Parlement)
- Het Hof van Justitie
- Het Economisch en Sociaal Comité

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0023>

SCHENGEN-UITVOERINGSOVEREENKOMST 1990

De Schengen-uitvoeringsovereenkomst heeft een gebied van vrije verplaatsing vastgesteld zonder grenscontroles tussen de ondertekenaars. Sindsdien is deze overeenkomst opgenomen in de EU-wetgeving en is nu een uitgesproken doelstelling van de Europese Unie.

<https://eur-lex.europa.eu/NL/legal-content/glossary/schengen-agreement-and-convention.html>

VERDRAG VAN MAASTRICHT 1992

Dit is het verdrag dat de Europese Unie heeft opgericht. Hierin werd, samen met een groot aantal andere zaken, het idee geïntroduceerd van de 'Europese burger', waardoor het burgers van elk EU-land is toegestaan om in een andere lidstaat te wonen en te werken. Hiermee werden aan hen ook andere rechten en beschermingen toegekend.

Een ander belangrijk onderdeel van het verdrag is dat hiermee het idee van een gezamenlijke valuta en de coördinatie van economisch beleid werd vastgesteld, wat heeft geleid tot de totstandkoming van de euro en de Europese Centrale Bank.

Door het verdrag werden een groot aantal verantwoordelijkheden gecentraliseerd die eerder de verantwoordelijkheid waren van nationale overheden om verdere harmonisatie binnen de Europese Unie te stimuleren. Hiermee werden eveneens een aantal wijzigingen aangebracht in de machtsstructuur binnen de EU-instellingen.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0026>

HET VERDRAG VAN LISSABON 2007

Dit verdrag bouwde voort op en heeft wijzigingen aangebracht in de verdragen die op dat moment van kracht waren. Hierdoor kreeg de Europese Unie rechtspersoonlijkheid, wat betekende dat verdragen nu ondertekend konden worden of organisaties konden worden samengevoegd als een enkel orgaan. Het maakte het [Handvest van de grondrechten](#) juridisch bindend en zorgde ervoor dat het dezelfde wettelijke waarde kreeg als de verdragen. Hierin werden ook zaken van EU-bevoegdheid verduidelijkt.

Zeer belangrijk is ook dat het verdrag ervoor zorgde dat er meer democratie moest zijn door de bevoegdheid van het Europees Parlement te vergroten

Het leverde eveneens een mechanisme voor gewone burgers om directe invloed uit te oefenen op EU-beleid en -wetgeving. Hiermee werd het Europees burgerinitiatief geïntroduceerd.

<https://eur-lex.europa.eu/NL/legal-content/summary/the-treaty-of-lisbon.html>

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/nl/sheet/5/the-treaty-of-lisbon>

Lees meer over de verdragen die momenteel van kracht zijn op EUR-lex:

<https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html?locale=nl>

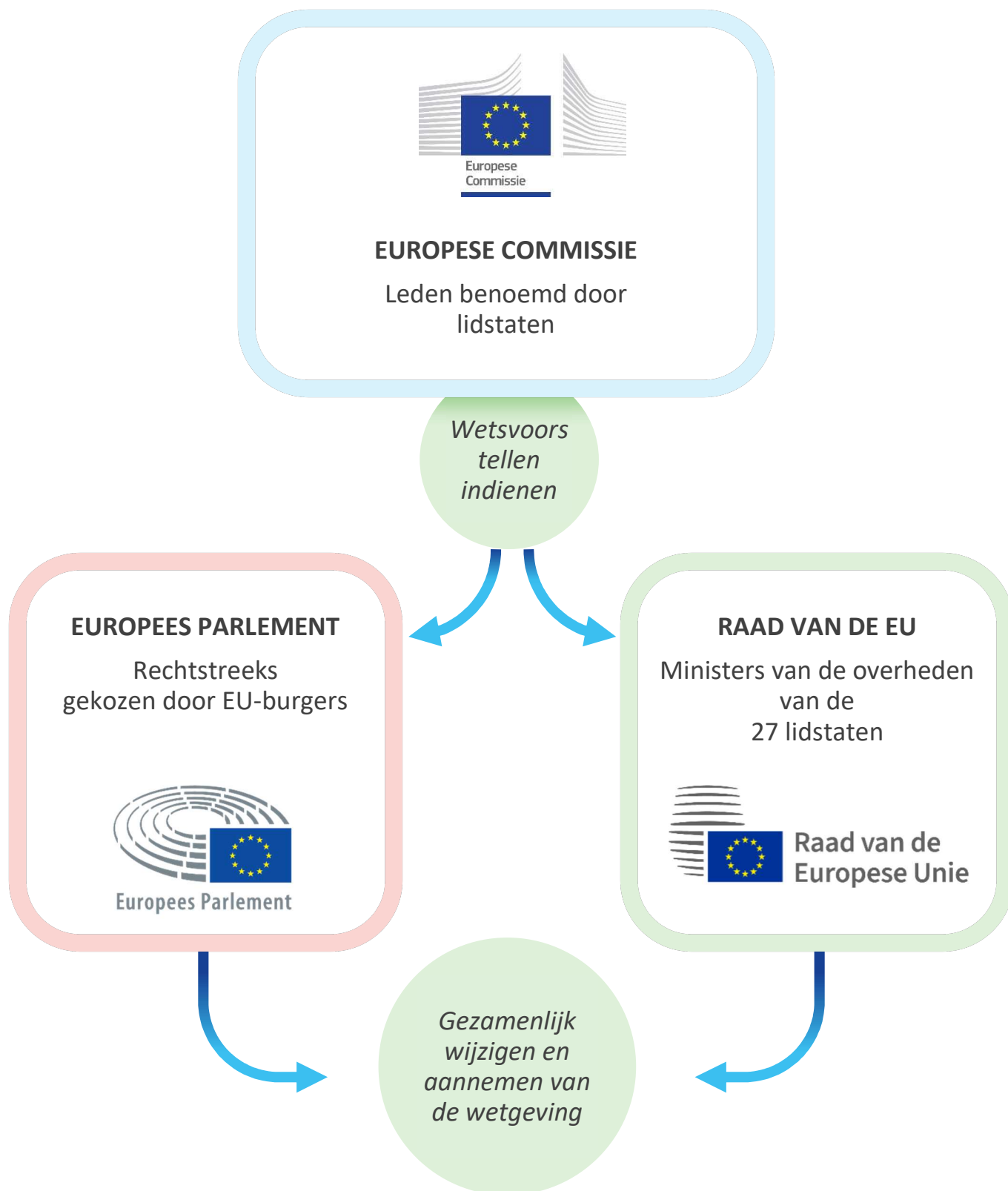
ACTIEGEBIEDEN VAN DE EU (een selectie)

Exclusieve bevoegdheid	Gedeelde bevoegdheid	Ondersteunende bevoegdheid
Douane-Unie	Interne markt	Volksgezondheid
Concurrentieregels	Werkgelegenheid en sociale zaken	Industrie
Monetair beleid	Landbouw	Cultuur
Handel	Visserijen	Toerisme
Zeeplanten en zeedieren	Milieu	Onderwijs en opleiding, jeugd en sport
	Consumentenbescherming	Civiele bescherming
	Transport	Administratieve samenwerking
	Trans-Europese netwerken	
	Energie	
	Rechtsvaardigheid	
	Grondrechten	
	Migratie en binnenlandse zaken	
	Volksgezondheid	
	Onderzoek en ruimte	
	Ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp	

Voor meer informatie:

https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_nl

DE EU-WETGEVINGSPROCEDURE



© Europese Unie, 2025

Hergebruik is toegestaan op voorwaarde dat de bron wordt vermeld. Het beleid inzake hergebruik van documenten van de Europese Commissie is gereguleerd door Besluit 2011/833/EU (OJ L 330, 14.12.2011, p. 39).

PDF ISBN: 978-92-68-29607-3

doi: 10.2792/8445585

KA-01-25-010-NL-N



Bureau voor publicaties
van de Europese Unie



Europees
burger-
initiatief